

2023 Gazze Savaşının Türkiye'deki Gazetelerde Meşrulaştırılma Süreci

The Process of Legitimization of the 2023 Gaza War in Newspapers in Türkiye

Ahmet Selman SEYHAN*

Araştırma Makalesi | Research Article

Başvuru Received: 07.06.2024 ■ Kabul Accepted: 22.01.2025

ÖZ

Çalışmada, gazete haberlerinde kullanılan görsel ve metin unsurları aracılığı ile savaş meşruiyetinin sağlanması konusu ele alınmaktadır. Savaşlar beraberinde pek çok ölüm ve trajediyi de beraberinde getirdiği için kamuoyu nezdinde meşru bir zemine dayanması gerekmektedir. Kamuoyunun yönlendirilmesinde önemli bir vazife gören gazete haberleri bu meşruiyetin sağlanmasında işlevsel olmaktadır. Bu çerçevede 7 Ekim 2023 tarihinde Hamas/Gazze ile İsrail arasında başlayan savaşın Türkiye'de yayınlanan Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü gazetelerindeki haberlerde savaşın taraflarını meşrulaştırmak için kullanılan görsel ve metin unsurları incelenmiştir. Analiz için Kress ve van Leeuwen tarafından geliştirilen çok modlu eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmaktadır. Haberlerdeki görsel ve metin unsurlarının meşruiyet oluşturmada gördüğü işlevin doğru şekilde tespit edilebilmesi için bu yöntem tercih edilmiştir. Bulgular, görsel ve metin unsurlarının meşruiyet sağlamada önemli bir vazife gördüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca savaşın taraflarından Gazze halkı üç gazetede meşru olarak tasvir edilirken Hamas sadece Yeni Şafak gazetesinde meşru olarak yansıtılmıştır. İsrail ise savaşta uyguladığı politikalar sebebiyle üç gazete de gayrimeşru olarak ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gazete, Haber, Meşruiyet, Gazze Savaşı, Çok Modlu Eleştirel Söylem Analizi

ABSTRACT

This study addresses the issue of ensuring the legitimacy of war through the visual and textual elements used in newspaper news is addressed. Wars bring with them many deaths and tragedies, they must be based on a legitimate basis in the eyes of the public. Newspaper news, which plays an important role in shaping public opinion, is also functional in ensuring this legitimacy. In this context, the visual and textual elements used to legitimize the war between Hamas/Gaza and Israel on October 7, 2023 are examined in the news articles published in Hürriyet, Yeni Şafak and Sözcü newspapers in Türkiye. The multimodal critical discourse analysis method developed by Kress and van Leeuwen is used for the analysis. This method was preferred in order to accurately determine the function of visual and textual elements in the news in creating legitimacy. The findings reveal that visual and textual elements play an important role in providing legitimacy. Moreover, while the people of Gaza, one of the parties to the war, were portrayed as legitimate in all three newspapers, Hamas was portrayed as legitimate only in Yeni Şafak. As for Israel, all three newspapers were declared illegitimate due to the policies it implemented during the war.

Keywords: Newspaper, News, Legitimacy, Gazze War, Multimodal Critical Discourse Analysis

Giriş

Savaş ortamı, içerisinde pek çok dramatik öğeyi barındırması ve pek çok yıkımı beraberinde getirmesi sebebiyle sevimsiz ve yaşanmaması gereken bir süreç olarak algılanmaktadır. Savaşın tarafı olanlar kendilerini bu kötü algıdan kurtarabilmek ve haklılıklarını kanıtlayabilmek için eylemlerine meşruiyet kazandırmak isterler. Bu sebeple meşruiyet, savaşa dâhil olan aktörlerin belirli bir amaca ulaşabilmesi için temel ve önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Gow ve Michalski, 2007). Haberler özellikle savaş dönemlerinde insanların savaşla ilgili bilgi alma ihtiyacını gidermede önemli bir vazife görmektedir. Bu bilgi aktarımı sırasında savaşta uygulanan eylemlerin meşruiyetinin tanımlanması ve insanlar tarafından algılanmasında da etkili olduğu için haberler, sürecin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle haberler ve haber merkezleri çatışmalarda önemli bir rol oynar ve savaş sürecinin siyasi, askeri ve medya boyutunu kapsar (Wolfsfeld, 1997). Savaşın taraflarının başta kendi toplumu olmak üzere uluslararası arenada meşruiyet kazanması için savaş haberleri vasıtasıyla kendi durumunu doğrulaması ve haklılığını vurgulaması gerekmektedir. Haberler de savaşın tarafları ile ilgili kullandığı söylemler veya görsellerin kullanım stratejileri ile savaşta uygulanan eylemlerin meşrulaştırılmasında veya dışlanmasında doğrudan etkili olabilmektedir.

Çalışmada, kamuoyu için önemli bir haber kaynağı olan gazete haberleri aracılığı ile savaşın taraflarının meşruiyetinin sağlanması konusunda haberlerde kullanılan görsel ve metin unsurlarının etkisi araştırılmıştır. Bu çerçevede 7 Ekim 2023 tarihinde başlayan Hamas/Gazze – İsrail savaşında, Hamas/Gazzeli ve İsraili aktörlerin metin ve görsel temsilleri arasındaki ilişki ve meşruiyet sunumuna etkisi ele alınmıştır. Konu ile ilgili önceki çalışmalarda çoğunlukla meşruiyetin metin tabanlı temsili incelemekte ve görsel boyut ya geri planda kalmakta ya da üstünkörü bir inceleme yapılmaktadır (Tasseron, 2023). Bu çalışmada ise anlamın görüntü ve metin ile beraber inşa edildiği (Campbel, 2007; Machin ve Mayr, 2012) anlayışından yola çıkarak meşruiyet

söylemlerinin çok modlu özellikleri incelenmiştir. Bu inceleme için Kress ve van Leeuwen (2006) tarafından geliştirilen çok modlu eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin temel amacı, haberlerdeki görsel ve metin unsurlarının meşruiyet oluşturmada nasıl işlev gördüğünün anlaşılmasını sağlamaktır. Analiz için Türkiye'de yayınlanan Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü gazeteleri seçilmiştir. Bu gazeteler yayın politikaları ve ideolojik anlayışları bakımından toplumun geniş kesimine hitap etmektedir. Bu sebeple de inceleme için geniş bir perspektif sunmaktadır. Bu seçimler ayrıca gazetelerin meşrulaştırma sürecine medya-iktidar ilişkisi, ulusal dış politika ve toplumsal hassasiyetlerin etkisinin de tespit edilebilmesi için önemli veriler sunmaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde teorik olarak meşruiyet, savaş durumunda meşruiyetin gerekliliği ve gazete haberlerinin savaş meşruiyetini sağlamada görsel ve metin unsurlarından nasıl faydalandığı konuları tartışılmıştır. İkinci bölümde çok modlu söylem analizi yöntemiyle gazete haberleri incelenmiştir. Daha sonra elde edilen veriler çerçevesinde görsel ve metin unsurlarının meşruiyet sağlamadaki etkisi, savaşın tarafları olan Hamas/Gazze ve İsrail'in meşrulaştırılmasında görsel ve metin unsurlarının ne gibi katkıları yaptığı tartışılarak sonuçlar ortaya koyulmuştur.

Savaş Haberleri ve Meşrulaştırma

Savaşlar bir çok ölüme ve yıkıma sebep olan olumsuz bir fenomen olarak algılandığı için bu duruma sebep olanlar veya bu durum içerisinde bulunanlar tartışmalı bir konumda yer almaktadır. Sebebi her ne olursa olsun ölüm ve yıkım ile birlikte anılmak kamuoyunda savaşın tarafları için bir meşruiyet sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu sebeple taraflar için savaşın kazanılması kadar kamuoyu nezdinde meşruiyete sahip olmak da bir o kadar önemli hale gelmektedir. Savaş meydanında savaşı kazanmak için uygulanan taktik ve manevralar aynı şekilde kamuoyunda meşruiyet kazanmak için de uygulanmaktadır. Bu taktiklerin başında savaşla ilgili haberler aracılığı ile kamuoyunun bilgilendirilmesi sırasında yapılan yönlendirmeler, çerçevelemeler ve çeşitli

haber pratikleri gelmektedir. Bu uygulamaların açıklamasına geçmeden önce meşruiyet hakkında bir takım bilgilerin verilmesi savaş meşruiyeti ve haberler arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Meşruiyet ile ilgili alanda birçok çalışma yapılmıştır. Suchman (1995, s. 574) meşruiyeti, "bir varlığın eylemlerinin sosyal olarak inşa edilmiş normlar, değerler, inançlar ve tanımlar sistemi içerisinde arzu edilen, uygun veya uygun olduğuna dair genelleştirilmiş bir algı ve varsayım" olarak ifade etmektedir. Bu tanımla savaşın taraflarının savaş ortamı içerisinde buldukları eylemlerin kendi toplumu veya uluslararası toplumun norm, değer ve inançlarına uygunluğu fikri ön plana çıkmaktadır. Reus-Smit (2007, s. 158), Suchman'ın tanımını geliştirerek belirli bağlamlarda belirli eylem tarzını benimseme olarak ifade etmekte ve özellikle siyasi alanı ön plana çıkararak hitap edilen toplumun onayının alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Diğer bir ifade ile başta kendi toplumu olmak üzere uluslararası toplum tarafından onaylanan eylemler meşruiyet kazanabilmektedir.

Savaşlar iki veya daha fazla devlet arasında olduğu için devleti yöneten iktidarlar doğrudan savaşın tarafı olmakta ve toplum tarafından onaylanarak meşruiyet kazanmaları gerekmektedir. Burada meşruiyetin siyasi bağlamı ön plana çıkmaktadır. Duverger (1982) bu durumu "iktidarı iktidar yapan meşruluğudur" sözüyle açıklamaktadır. Siyasi perspektiften bakıldığında zaman savaşta yapılan eylemler her ne kadar askeri olarak gerçekleştirilse de sorumluluk siyasi iktidarlarda olmaktadır. Bu sebeple savaş meşruiyeti siyasi aktörler için de vazgeçilmezdir. Siyasal iktidarlar savaşla ilgili kararların uygulanmasında fiziki olarak zorlama ile meşruiyet sağlamakdan öte bu kararların alınmasının mecburiyet, gereklilik ya da ihtiyaçtan kaynaklandığı konusunda toplumun inandırılmasını amaçlamaktadır (Bulut, 2023, s. 200). Bu inancın sağlanmasıyla birlikte savaşta uygulanan eylemlerin meşruiyet zemini oluşturulmakta ve toplum alınan kararlara saygı duymakta ya da itaat etmektedir (Kapani, 2007, s. 73). Bu meşruiyet zeminini sağlarken siyasi iktidarlar

toplumun değerler sistemi ya da inançlarına uygun şekilde hareket ettiklerini kanıtlamak zorundadırlar (Duverger, 1982, s. 154). Eco (2014, s. 16), siyasi iktidarların savaş ortamındaki uygulamaları konusunda toplumun onayını alarak meşruiyet kazanabilmeleri için düşman vurgusunun ön plana çıkarıldığını ifade etmektedir. Hatta bu durumun önemini vurgulamak için "düşman yoksa onu inşa etmek gereklidir" demektedir. Canetti (2006, s. 299), farklı düşünce ve değerlerin varlığının kaçınılmaz olduğunu ve bu kaçınılmazlığın sonucunda iyi ile kötü, melek ile şeytan, biz ve öteki gibi düşmanlaştırmalar üzerinden savaş alanındaki uygulamaların meşruiyet zemini kazanmasının daha kolaylaştığını ifade etmektedir.

Reus-Smith (2007) meşruiyeti, meşruiyet iddiaları ve meşrulaştırma olarak sınıflandırmaktadır. Goddard ve Krebs'e (2015) göre bu sınıflandırmadaki meşruiyet iddiaları, siyasi aktörlerin toplum nezdinde meşruiyet kazanmaya yönelik uygulamaları olarak ifade edilmektedir. İkinci olarak meşrulaştırma ise savaşta uygulanan eylemlerin meşrulaştırma girişimlerinden oluşmaktadır (Reus-Smith, 2007). Meşrulaştırma girişimlerinin en temel varlık noktası savaşta uygulanan uygulamaların medyada yani haber içeriklerinde görsel veya metin olarak hangi temsiller aracılığı ile ele alındığı, inanç, ahlak ve değerlere uygunluğudur.

Savaş meşruiyeti ile ilgili meşruiyet iddiaları ve meşrulaştırma süreçleri planlanırken kitle iletişim araçları her zaman için bu sürecin önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle kitle iletişim araçlarının ortaya çıkış amacı ve günümüze kadar gelen süreçte yaşadığı değişim, gelişim ve dönüşümler neticesinde büyük insan gruplarını etkileyebilen bir yapıda olmaları sebebiyle savaş meşruiyetinin sağlanmasında sıkça kullanılmaktadır. Büyük toplulukları etkileme gücünden dolayı her zaman için başta siyasiler olma üzere güç sahipleri tarafından kendi düşünceleri doğrultusunda içerikler ile toplumun etkilenmesi amaçlanmaktadır (Gerbner, 2014). Savaşların sorumluluğunu yüklenen siyasi iktidarlar geniş bir topluluğu savaşta verilen kararlar konusunda etkileyebilmek için kitle iletişim

araçlarından destek almak isterler. Bu yönüyle bakıldığında kitle iletişim araçları meşrulaştırma aracı olarak kullanılırken ideoloji ve rıza üretim kavramları ile ilişkilendirilmektedir (Hall, 2005). Gramsci (2011), toplumu yönlendirme, rıza üretme ve meşrulaştırma gücünden dolayı kitle iletişim araçlarını ideolojik alanın en dinamik ögesi olarak ifade etmektedir. Savaş gibi önemli bir olayda da kitle iletişim araçları iletileri ile savaşın tarafları hakkında toplumu yönlendirilebilmektedir. Özellikle savaş kararının alınması, savaş sırasında uygulanan askeri politikalar gibi sonucu ölüm ve yıkım getiren her bir kararın meşruiyeti hakkında toplumun rıza göstermesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Savaş meşruiyeti çabaları kitle iletişim aracının içinde bulunduğu toplum ile ilgili olabildiği gibi kimi zaman başka bir bölge de gerçekleşen bir savaş içinde geçerli olabilmektedir. Kitle iletişim araçları ile iktidar ilişkisi veya ulusal dış politika stratejileri bağlamında başka savaşlarda savaşın taraflarının meşruiyeti ile ilgili yönlendirmeler de yapılabilmektedir. Özellikle haberler bu yönlendirmede lokomotif görevi görmektedir. Savaş ve savaşın tarafları hakkında haberlerde verilen bilgiler ile toplumun savaş ve tarafları hakkındaki görüşleri, tutumları ideolojik olarak yönlendirilebilmektedir. Bu durum televizyon ve internet başta olmak üzere tüm kitle iletişim araçlarındaki haberlerde olmakla birlikte çalışma kapsamında incelenecek olan gazete haberlerinde de hazırlanma sürecindeki bir takım haber pratikleri aracılığı ile yapılabilmektedir.

Geleneksel medya haberciliği olarak bilinen gazeteler yazılı basın en önemli temsilcisi durumundadır ve hitap ettiği önemli bir kitle bulunmaktadır. Haberlerinde medya iktidar ilişkisi ve ulusal dış politika gibi etkenlerin yanında hitap ettikleri bu kitle göz önünde bulundurularak yayın politikaları belirlenmektedir. Haberinin ilk sayfada olması, manşet veya sürmanşet olması, ayrıntılı bilgi verilmesi, haberin başlığı, geçmişe dair bilgilerin verilmesi bu politikaya göre şekillenmektedir (Yüksel ve Gürcan, 2005). Yayın politikasına göre toplumun tutum ve görüşlerini yönlendirmek ve

meşrulaştırmak için toplumun ilgisini çekecek başlıklar, görsel öğeler ve ilgi çekici haber metinleri kullanılmaktadır (Yüksel ve Gürcan, 2005). Böylece savaş durumunda savaşın tarafları hakkında insanların algıları yönlendirilmeye çalışılmakta ve haberler, savaş meşruiyeti için bir araç olarak kullanılabilir.

Savaş meşruiyetinin sağlanması için kullanılan bir araç olarak haberlerin de toplum ve kamuoyu üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Çünkü haberler, insanların merak etme duygusunu ve bilgi edinme ihtiyacını karşılaması sebebiyle kitle iletişim araçlarından talep ettikleri ve aynı zamanda takip ettikleri iletilerdir. Dünya üzerinde gerçekleşen pek çok olay bu iletişim araçlarından gelen haberler neticesinde topluma ulaşmakta, toplum ise ilgili konular hakkında bu haberler aracılığı ile bilgi sahibi olmaktadır. Bu ilişki neticesinde haberler özellikle büyük toplulukları ilgilendiren herhangi bir olayın toplumda yayılmasının ve bilinmesinin başlangıç noktasını oluşturmaktadır (Forgacs, 2012). Bu etki haberin toplumların bilgi, tutum ve davranışlarına kaynaklık eden önemli bir enformasyon aracı özelliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca bir topluluğun diğer toplumlar veya coğrafyalar ile bağlantı kurmasını sağlaması sebebiyle de önemli bir bilgilendirme ve meşruiyet sağlama aracı olduğu ifade edilebilir. Özellikle başka bir yerde meydana gelen savaş için toplumun tek bilgi kaynağı haberler olmaktadır. Kendi imkânları, ulusal veya uluslararası haber ajansları vasıtasıyla savaş bölgesinden elde ettiği bilgilerle tutum ve davranışlar şekillenmekte, savaşın taraflarının meşruiyeti hakkında karar verebilmektedir.

Haberler, günümüzde özellikle savaş gibi kriz durumlarında kamuoyu oluşturmanın en önemli aracı haline gelmiştir. Bu bağlamda kamuoyu oluşturulurken savaşın meşruiyeti ile ilgili bir takım görüşler sunularak kitlelerin yönlendirilmesi ve savaşla ilgili taraflar hakkında bir fikir oluşması da sağlanmaktadır (Aksu, 2019; Kavaloglu, 2020; Baluev ve Kaminchenko, 2012). Toplumun savaşın ve tarafların meşruiyeti konusunda yönlendirmek veya kanaat oluşturmak için kamuoyu oluşumunu

anlamak çok önemlidir. Kamuoyu, birbirine denk unsurlar üzerinde nüfuz sahibi olanlar tarafından şekillendirilmektedir (Watts ve Dodds, 2007). Medya ve dolayısıyla gazetelerin büyük kuruluşlar olarak bu nüfuzla sahip olduğu ve kamuoyunu meşruiyet bağlamında etkileme gücünü elinde tuttuğu kabul edilmektedir (Marschlich ve Ingenhoff, 2023). Gazete haberleri çatışmaların çerçevesinin çizilmesinde ve savaşın taraflarının meşruiyetinin kamuoyu tarafından nasıl anlaşılması gerektiği hususunda önemli bir rol oynamaktadır (Lee ve Maslog, 2005). Bu rolü gerçekleştirirken meşruiyet veren belirli makamlar ile toplumun geneli arasında bir arabuluculuk görevi üstlenerek ortak bir meşruiyet çerçevesi çizer ve böylece kamuoyunun meşruiyet algısını etkiler (Deephouse ve Suchman, 2008).

Gazete haberleri, medya iktidar ilişkisi ve ulusal dış politika haricinde, içinde bulunduğu toplumun bir parçası olarak halkın inanç, düşünce ve kültüründen etkilenerek o toplumun fikirlerini ve savaş anlayışını, savaşın taraflarının mazlum veya işgalci sınıflamasını da yansıtır. Bu yansıtmayı çatışma zamanı, çatışma bölgesine gönderdiği muhabirleri aracılığıyla haberlerine yansıtabilir. Muhabirler, toplumsal kimlikleri ile özdeşleşerek haber metinlerine veya haberi destekleyen içeriklere bu özdeşleşmeyi yansıtarak savaşın taraflarının meşruiyetinin tasvirini çerçeveleyebilir (Benziman, 2017). Ayrıca haberlerin çerçevelenmesinde siyasi figürler, iktidarın yol haritası veya ulusal politikalar da belirleyici olabilmekte ve savaşın tarafları ile ilgili meşruiyet algısını etkileyebilmektedir (Kuang ve Wang, 2020). Günümüzde özellikle uluslararası haber ajansları pek çok konuda olduğu gibi savaş konusunda da en başat haber kaynağı olmaktadır. Servis edilen video ve fotoğraf görüntüleri, muhabirlerin olayları çerçeveleme ve öne çıkarma şekilleri savaşın tarafları hakkında meşruiyet zeminini doğrudan belirlemektedir. Ancak günümüzde özellikle internet ve sosyal medya ağları ve yerel muhabirler aracılığı ile bu başatlık biraz kırılmış olsa da yine de etkisi güçlü şekilde hissedilmektedir.

Gazete haberleri bir savaşın taraflarının meşruiyetini sağlama konusunda görsel ve metin unsurlarından faydalanmaktadır. Haberlerde meşruiyet algısı şekillendirilirken kullanılan fotoğraf kareleri ve bu görselleri destekleyen metin içeriği savaşın taraflarının meşruiyetinin tasvir edilmesinde önemli katkı sağlamaktadır (Smith ve Joffe, 2009). Haberde çatışma bölgesini temsilen kullanılan fotoğraf ilgili tarafların meşruiyetini görsel olarak şekillendirebilmektedir (Parry, 2010). Bu durum için Griffin (2010), fotoğrafların kamuoyunu bilgilendirmede oldukça etkili ve savaş sırasında kamuoyu desteğini harekete geçirmenin ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgulamaktadır. Savaştan etkilenen çocuklar veya kadınlar, yıkık binalar, insan gruplarının çaresizliğini yansıtan görüntüler bu algının şekillenmesinde belirleyici olabilmektedir. Ayrıca savaşın taraflarının iyi durumu ile kötü durumu gibi birbirine zıt içeriklerin aynı anda kullanılması, istatistikî veriler veya grafikler de yine görsel olarak haberin savaş ile ilgili meşruiyeti şekillendirmesinde belirleyici olabilmektedir (Fahmy, 2010). Gazete haberlerinde bu gibi görsellerin seçimi ve sunumu, ahlaki veya insani olarak panik durumu oluşturarak savaşın taraflarından birisi için olumsuz duyguları yoğunlaştırarak kamuoyunun ilgili savaş hakkındaki meşruiyet algısını şekillendirmeye katkı sağlamaktadır.

Savaşın tarafları hakkında meşrulaştırma konusunda gazete haberlerinin kullandığı diğer unsur metindir. Haber içeriğinde kullanılan çeşitli yazım teknikleriyle kamuoyunun algısı şekillendirilmekte ve ilgili tarafların eylemleri meşrulaştırılmakta veya gayri meşru olarak sınıflandırılmaktadır. Haberde kullanılan bu yazım teknikleri bir yönüyle haberin retorik yönünü de ortaya koymaktadır. Kamuoyu, metnin retorik gücüyle çerçevelenirken savaşın tarafları şeytanlaştırma, ahlaki olma veya olmama gibi sınıflandırma ile meşruluğu hakkında bilgi verilmektedir (Jungblut, 2021). Vahşet, meşru müdafaa, işgal, savunma, dram, sefalet vs. gibi kelimeler aracılığı ile haberler belirli bir bakış açısını sunmakta ve savaşın taraflarını meşrulaştırmayı

amaçlamaktadır (Feng, 2017). Ayrıca haberlerde savaş ahlaki vurgulanarak, taraflardan birisinin aşırı güç kullanımı veya orantısız davranışları da yine soykırım, yok etme, toplu ölüm vs. gibi kelimeler aracılığı ile vurgulanarak kamuoyu savaşın tarafları hakkında çerçevelenmeye çalışılmaktadır (Erzikova vd., 2017). Bunun yanında haber kaynağı olarak hangi tarafın görüşlerine ağırlık verildiği, kimlerle röportaj yapıldığı da yine meşruiyeti doğrudan etkileyen bir etken olmaktadır. Çünkü bir tarafın görüşlerinin haberin temelini oluşturması doğrudan haberde meşruiyet sağlanan tarafı ortaya çıkarmaktadır.

7 Ekim 2023 Gazze Olayı

İsrail ile Gazze arasında yaşanan çatışmalar belli dönemler halinde yaşanmaktadır. Her 2-3 yılda bir İsrail, Gazze bölgesine hava saldırıları düzenleyerek bölgede kendi çıkarları için uygunsuz olduğunu iddia ettiği durumu ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Ancak 7 Ekim 2023 tarihinde daha önceki olaylardan farklı olarak Hamas'a bağlı El Kassam Tugaylarının askerleri tarafından İsrail'e "Aksa Tufanı" adlı roketli saldırılar düzenlendi ve El Kassam askerleri Gazze sınırını geçerek İsrail bölgesine girdiler ve birçok İsrailiyi esir alarak Gazze bölgesine döndüler. İsrail, yaşanan bu olayın ardından çok şiddetli bir karşılık vererek Gazze bölgesine haftalarca süren hava saldırıları, aylarca süren kara harekâtı düzenledi. Bu saldırılar sonucunda çoğu çocuk ve kadın 32.500 (sayı her geçen gün artmakta) kişinin öldüğü, 90.000'den fazla yaralı olduğu ve sekiz yüz bin kişinin yerleşim yerini terk ettiği resmi kaynaklarda belirtildi (Birleşmiş Milletler Yardım ve Çalışma Ajansı [UNRWA], 2023).

İsrail, bu saldırıları Hamas'ın 1200 sivil vatandaşını öldürmesi ve 250 kişiyi esir almasının sonucu olarak gerçekleştirdiğini belirtti. Hamas, İsrail'in iddialarını çürütmek için hazırladığı raporda Aksa Tufanı'nın, İsrail'in Filistin davasını tasfiye etme, topraklarını ele geçirme ve Yahudileştirme, Mescid-i Aksa ve Kutsal mekânlar üzerinde tam olarak hâkimiyet kurma planlarına karşı koymak için atılmış gerekli

bir adım ve doğal bir tepki olduğu belirtildi.

Aksa Tufanı, Hamas'ın İsrail'e karşı yürüttüğü en büyük saldırılardan birisidir ve birçok İsrailinin ölmesine sebep olmuştur. Ancak bu saldırıdan sonra İsrail'in Gazze bölgesine düzenlemiş olduğu hava ve kara saldırıları ve bu saldırılarda hedef aldığı kişi ve yapılar dünyada büyük tartışmalara sebep olmuştur. Başta Birleşmiş Milletler genel sekreteri olmak üzere pek çok otorite İsrail'in vermiş olduğu karşılığın savaş kuralları bakımından uygun olmadığını vurgulamıştır (Uluslararası Adalet Mahkemesi [ICJ], 2024). Ancak kendisine yapılan bütün eleştiri ve uyarılara rağmen İsrail, uyguladığı savaş stratejisini değiştirmemiş ve saldırılarına devam etmiştir.

Yöntem

7 Ekim 2023 Gazze savaşı sırasında Türkiye'de yayın yapan gazetelerde yer alan savaşın tarafları olan Gazze/Hamas ve İsrail hakkındaki haberlerde bu tarafların eylemlerinin, davalarının ve iddialarının nasıl meşrulaştırıldığı incelenmektedir. Bu incelemede analiz için ilk başta 12 gazete belirlendi ancak analiz sonucunda kelime sayısının çok fazla olduğunun görülmesi sebebiyle bu gazeteler yayın politikası benzerliğine göre gruplanarak her bir gruptan bir tane gazete seçilmiştir. Sonuçta Hürriyet, Sözcü ve Yeni Şafak gazeteleri analize dâhil edilmiştir. Bu gazeteler günlük yayınlanmakta olup Türkiye genelinde ulaşılabilir durumdadır. Yayın politikaları bakımından analize dâhil edilen gazeteler Türkiye'de yaşayan toplumun geneline hitap etmekte ve özellikle ideolojik olarak önemli bir kısmını kapsamaktadır. Hürriyet ana akım yayın politikasını, Sözcü gazetesi muhalif/sol yayın politikasını, Yeni Şafak gazetesi de muhafazakâr/İslami yayın politikasını temsilen analize dâhil edilmiştir. Böylece Gazze/Hamas ile İsrail arasındaki savaşın yazılı basın tarafından ele alınışına dair önemli bilgiler sunmaktadır. Çalışmada analizi yapılan gazetelerin 8 Ekim – 14 Ekim arasındaki yedi günlük yayınları çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu tarihlerin seçilmesinde savaşın ilk günlerinde tarafların eylemlerindeki belirsizliklere rağmen¹

1 Savaşın başlamasıyla birlikte ilk alınan bilgilerde Hamas'ın ilk saldırıyı düzenlediği, birçok sivil öldürdüğü ve bir kısmı uluslararası vatandaş olan birçok kişiyi rehin alarak kaçırdığı belirtilmiştir.

gazetelerin haberlerinde hangi tarafı nasıl meşrulaştırdığının tespit edilebilecek olması etkili olmuştur. Analizde gazetelerin ilk sayfası incelenmektedir. İlk sayfa gazetelerin konuya atfettiği anlam bakımından önem ifade etmektedir. Manşet, sürmanşet veya sayfa içinde küçük bir alanda haberin verilmesi hem konuya verilen önemi göstermekte hem de toplumun meşruiyet algısını etkilemede fark oluşturmaktadır.

Belirtilen tarihlerde gazeteler henüz savaş bölgesine kendi ekiplerini göndermedikleri için ajansların servis ettiği görüntü ve bilgiler üzerinden haberlerini oluşturmuşlardır. Bu durum haberlerde meşrulaştırma için neler yapıldığını görebilmek için önemli bir veri sunmaktadır. Çünkü daha önceki çalışmalarda (Paterson, 2007; Williams, 2011; Fahmy ve Neumann 2012; Bruchell, 2020; Tasserou, 2023) özellikle BBC, CNN, AFP, AP ve Reuters gibi önemli uluslararası ajansların İsrail tarafını destekleyen içerikler ürettiği görülmüştür. Burada ajansların servis ettikleri taraflı içeriklere rağmen gazetelerin haberde kullandıkları görseller ve metin yapısı meşrulaştırma sürecine dair önemli bilgiler vermektedir. Bunun yanında Türkiye hem toplum hem de iktidar olarak Filistin ve Gazze'ye daha fazla sempati duymaktadır. Bu bağlamda gazetelerin haberlerinde savaşın taraflarını meşrulaştırırken bu duyguların ne ölçüde aktarıldığı da yine dikkate değer bir durumdur. Özellikle Sözcü gazetesi hükümete muhalif bir yayın politikası benimsediği için bu haberlerdeki meşrulaştırma farklı anlamlar içermektedir.

Analize dâhil edilen gazetelere ulaşmak için Türkiye menşeiili gazeteoku.com² sitesi kullanılmıştır. Bu web sitesinde Türkiye'de yayın yapan bütün gazetelerin ilk sayfalarına ulaşılabilir. Ayrıca arşiv ve tarih kısmından istenilen tarih aralığı seçilebilmektedir. Çalışmanın analizinde gazetelerin ilk sayfaları inceleneceği için gerekli veriye bu web sitesinden ulaşılmıştır.

Gazete haberlerinin analizi için Kress ve van Leeuwen (2006) tarafından geliştirilen çok modlu

eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmaktadır. Ancak bu yöntem kullanılmadan önce haberlerde yer alan görsellerin ve metinlerin temalar halinde organize edilebilmesi için Braun ve Clarke (2006) tarafından önerilen tematik analiz ilkelerinden yararlanılmıştır. Böylece meşrulaştırma öğeleri haberdeki görseller ve metinler çerçevesinde ifade ettikleri anlamlara göre belirlendi. Analizin başında temalarla ilgili bir ön tablo oluşturuldu ve daha sonra analiz ilerledikçe revize edilerek son haline ulaştı. Daha sonra bu temalar üzerinden " Hamas/Gazze meşrulaştırılmakta" ve "İsrail meşrulaştırılmakta" şeklinde iki temel başlık ile gazete haberlerinin değerlendirilmesi yapıldı. Bu değerlendirmeler yapılırken aşağıda belirtilen araştırma sorularının cevapları da aranmaktadır:

1. Haberler aracılığı ile sağlanan meşruiyette metinler ve görseller etkili mi?
2. Haberlerde kullanılan metinler ve görseller Hamas/Gazze'nin meşruiyetini nasıl etkiledi?
3. Haberlerde kullanılan metinler ve görseller İsrail'in meşruiyetini nasıl etkiledi?

Çok Modlu Eleştirel Söylem Analizi

Bu yöntemin amacı haberlerdeki metinlerin ve görsel kaynakların ilgili Hamas/Gazze ve İsraili aktörler hakkında meşruiyet aktarmak için nasıl işlev gördüğünü açıklamaktır (Tasserou, 2023). Haberlerdeki anlamın metin ve görseller aracılığı ile inşa edildiği kabul edilmektedir (Campbell, 2007; Machin ve Mayr, 2012). Bu sebeple çalışmada haberler meşruiyeti sağlarken kullandığı metin ve görsel unsurları inceleyebilecek bir yonteme ihtiyaç duyulmuştur. Eleştirel söylem analizi ve sosyal göstergebilimden destek alarak Kress ve Van Leeuwen tarafından geliştirilen çok modlu eleştirel söylem analizi için Machin (2013), eleştirel söylem analizi kullanılarak yapılan metin analizlerine benzer bir şekilde görüntülerin de yorumlanabileceğini belirtmiştir. Bu sebeple çalışmanın içeriğine uygun olarak gazete haberlerinin hem metin hem de görsel öğeler bakımından incelenebileceği çok modlu eleştirel söylem analizi tercih edilmiştir.

2 Bkz. <https://www.gazeteoku.com/gazeteler><https://www.gazeteoku.com/gazeteler>

Çok modlu eleştirel söylem analizinin uygulanmasına başlarken ilk olarak analiz edilecek haberde kullanılan metinler ve görseller seçilerek incelenir (Machin ve Mayr, 2012). Bu sebeple çalışmada Hamas/Gazze ve İsrail'in meşruiyet iddiaları veya gayrimeşru durumları göz önünde bulundurulurken metinde kullanılan sözcük yapıları ve görsellerde kullanılan objeler belirlenerek incelenmiştir.

Bulgular

Çalışmada ilk olarak gazetelerin savaş hakkında yaptığı haberler genel olarak değerlendirildi ve hepsinin de savaşa önem verdiği görülmüştür. Tablo 1'de belirtildiği gibi yedi günlük süre içerisinde, 12 Ekim tarihli Sözcü gazetesi hariç, bütün gazetelerin ilk sayfada yer vermesi konunun önemini göstermektedir. Haberlerin çoğunluğu manşet ve sürmanşetten okuyuculara sunulmuş, buna karşılık az sayıda haber sayfa içi küçük bir kısımdan verilmiştir. Yine bütün haberlerde çok sayıda görsel kullanılmış ve çoğunlukla detaylı metinler aracılığı ile okuyuculara detaylı bilgiler verilmiştir. Bu durum savaşın taraflarının meşruiyeti hakkında bir inceleme için yeterli sayıda metin ve görsel verinin bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 1

Gazetelerdeki ilgili haber içerikleri

Gazeteler	Manşet	Sürmanşet	Sayfa içi	Görsel	Detaylı metin	Kısa metin
Hürriyet	5	2		22	5	1
Yeni Şafak	5	2		29	6	1
Sözcü	2		4	15	2	4
Toplam	12	4	4	66	13	6

İlk olarak Hürriyet gazetesindeki haberlerde yer alan savaş aktörlerinin görsel ve metin sunumları incelenmiştir. Görsel 1'de açıkça görülebileceği üzere haber başlıkları ve fotoğraflar ile Gazze tarafının mağduriyeti üzerinden İsrail'in savaşta uyguladığı aksiyonların meşruiyeti sorunlu olarak sunulmuştur. Bu amaçla metin içerisinde *roket yağdırmak*, *bomba yağdırmak*, *vahşet talimatı*, *sivil hedef*, *vicdansız karar* gibi kelime yapıları İsrail'i olumsuz bir şekilde tasvir etmek için kullanılmıştır.

- İsrail Gazze'de sivillere ölüm yağdırdı. 8 Ekim
- İsrail Gazze'yi hedef gözetmeksizin aralıksız vururken çocuk kadın çok sayıda sivil yaşamını yitirdi. 8 Ekim

- İsrail, Hamas'ın saldırısına Gazze'yi vurarak karşılık verdi. Gazze'ye yüzlerce füze attı, 400'den fazla Filistinli öldü, binlerce yaralı var. 9 Ekim
- Gazze'ye füze yağdırıp "Evleri boşaltın" çağrısı yapan İsrail, kara harekâtına hazırlanıyor. 10 Ekim
- İsrail havadan bomba yağdırdığı Gazze'yi denizden de vurmaya başladı. 11 Ekim
- İsrail Savunma Bakanı Gallant Gazze sınırında askerlere hitap ederken, operasyonda hiçbir kısıtlama olmadığını belirterek katliamlara yeşil ışık yaktı. 12 Ekim
- Vicdansız kararı geri alın. 14 Ekim

Buna ek olarak metin içerisindeki haberin detaylarında İsrail'in kadınları ve çocukları hedef aldığı ifade edilerek üstü kapalı hem savaş suçu işlediği ima edilmekte hem de İsrail ordusunun kabiliyet bakımından seviyesi Hamas militanları yerine sivilleri hedef aldığı için düşük gösterilmektedir. Görsel unsurlar da aynı şekilde bu anlatımı desteklemektedir. 8 Ekim haberinde *Burası Gazze* ve *Burası İsrail* olmak üzere iki farklı fotoğraf kullanılmıştır. Bu fotoğraflarda Gazze'de bir baba yaralı çocuğunu bombalardan harap olmuş bir ortamda kucağında taşıyor gösterilirken, İsrail bölgesinde bir anne normal bir ortamda polis eşliğinde çocuğunu taşıırken gösterilmiştir. Diğer fotoğraflarda bombalanan ve siyah dumanların yükseldiği binalar, tozlu yollarda ilerleyen İsrail tankları gibi görüntüler kullanılarak yine İsrail'in

saldırılarının şiddeti gösterilmeye çalışılmıştır. Haberlerde kullanılan görsellerde hiçbir İsraili askeri unsur gösterilmemiştir. Sadece 14 Ekim haberinde askeri araçların olduğu küçük bir fotoğraf kullanılmıştır. Haberlerdeki görsel temsil bu noktada önemlidir. Çünkü askeri kıyafetli düzenli ordu görünümünün haberlerde görsel olarak sunulması İsrail'e bir otorite ve meşruiyet kazandıracaktır (Rojo ve van Dijk, 1997). Bu meşruiyetin oluşmasından kaçınmak için İsrail askeri unsurlarının gösterilmediği ifade edilebilir. Bunun yanında fotoğraflarda patlayan bombalar, yıkık binalar gösterilirken hemen önünde veya

Aksine Hamas'ın bir kısmı uluslararası vatandaş olan sivilleri öldürmesi ve sivilleri kaçırmaya *dehşet*, *canlı kalkan*, *kaçırma*, *silah zoru* gibi kelime yapıları ile ifade edilmiştir. Ayrıca haberlerde Hamas'a bağlı insanların militan olarak ifade edilmesi de meşruiyetini sorunlu hale getirmektedir. Çünkü asker kelimesi meşru devletlerin silahlı güçleri için kullanılmaktadır, militan ifadesi ise meşru devlet olmayan ve gönül bağı ile hareket eden gayri resmi oluşumları (siyasi/silahlı) ifade etmek için kullanılmaktadır.

- Hamas, İsrail'i bölge tarihinde benzeri görülmemiş bir saldırıyla vurdu. Binlerce roket atıldı. Sınırı geçen militanlar da İsrailiileri vurup çok sayıda rehini aldı. Ardından İsrail Gazze'de sivillere ölüm yağdırmaya başladı. 8 Ekim
- Hamas, yüzlerce İsrailiyi rehini alıp götürdü. Hamas'ın bu rehinelere, İsrail'in olası kara harekâtına karşı canlı kalkan olarak kullanmayı planladığı belirtildi. 9 Ekim
- Bir Hamas militanı, Noa Argamani'yi silah zoruyla motosikletin arkasına bindirip kaçırdı. 9 Ekim
- Rehineye çuval giydirdiler. 9 Ekim
- Hamas'ın kamyonet kasasında teşhir ettiği cesedin, festivalde kaçırılan Alman vatandaşı Shani Nicole Louk (30) olduğu anlaşıldı. 9 Ekim

Ayrıca fotoğraflarda kaçırılan sivillerin zor durumdaki görüntüleri bu anlatımı desteklemektedir. Bunu yanında Hamas unsurları fotoğraflarda otorite ve meşruiyetten yoksun şekilde, düzenli ordu görünümünden uzak, sivil kıyafetli ve dağınık olarak gösterilmiştir. Yine bu olay ile ilgili İsrail başbakanı Netanyahu'nun "rehinelere zarar verenlerden hesap soracağız" açıklamasının haberde kullanılması meşruiyet olarak Hamas'ın tasvirini olumsuz göstermektedir. Simonsen'in de (2019) belirttiği gibi İsrail hükümeti tarafından kendi askeri eylemlerine meşruiyet kazandırmak için sıkça kullandığı Hamas'ın canlı kalkan kullandığı suçlaması haberde yeniden sunularak Hamas'ın meşruiyetine dair sorunlar olduğu algısını kuvvetlendirmektedir.

Hürriyet gazetesinde tespit edilen önemli bir diğer husus ise savaş ile ilgili haberlerin yanında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamalarına sıklıkla yer verilmesidir. 8 Ekim hariç diğer günlerdeki haberlerde Cumhurbaşkanı'nın doğrudan savaş ile ilgili açıklamaları alıntılanarak kullanılmıştır. Bu haberler sayfa düzeninde ilgili savaş haberinin hemen yanında verilerek konu ile ilişkilendirilmiştir.

- Çatışmanın durması için elimizden geleni yaparız. 9 Ekim
- Sivil katliamları kabul edilemez. 10 Ekim
- ABD uçak gemisini İsrail'e gönderiyor. Ne işi var? Gazze'yi vurarak ciddi katliamlara adım atacak. 11 Ekim
- İki tarafta da siviller ölsün. Erdoğan "Tablo bu" diyerek harita ile İsrail'in topraklarını nasıl büyüttüğünü anlattı. 12 Ekim
- Gazze'de şu an su, ekmek, gıda yok. Bunlar İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne ters. 13 Ekim
- Gazze Mazlum ve Mağdurdur. Şu anda Gazze'de kadın çocuk anne ne var ne yok hepsi yok ediliyor. 14 Ekim

Bu haberlerde Erdoğan'ın siviller ölmesin ifadesinin yanında Gazze'yi meşrulaştırdığı açıklamaları da kullanılmıştır. Haberlerde yer alan bu ifadeler medya iktidar ilişkisi ve ulusal dış politika konularının Gazze'nin meşrulaştırılmasında etkili olduğunu göstermektedir.

Çalışmada ele alınan ikinci gazete Yeni Şafak gazetesidir. Yeni Şafak gazetesindeki haberlerde yer alan savaş aktörlerinin görsel ve metin sunumları incelendiğinde Görsel 2'de açıkça görülebileceği üzere haber başlıkları ve fotoğraflar ile Hamas/Gazze tarafının koşulsuz şekilde desteklediği ve İsrail'in savaşta uyguladığı aksiyonların tamamen sorunlu olduğu vurgulanmaktadır. Gazetenin haber metinleri ve görselleri Hürriyet gazetesinde yer alan haber metinleri ve görsellerine göre daha sert ve dramatiktir.

İsrail'in meşruiyetini ortadan kaldırmak için metin içerisinde *işgal güçleri*, *terör devleti*, *barbarlık yarışı*, *sivilleri bombaladı*, *soykırım*, *insanlık suçu*, *abluka*, *vahşi*, *cami yıktı*, *çöle sürme*, *yardımları vuracak*, *katletti* gibi kelime yapıları İsrail'i olumsuz bir şekilde tasvir etmek için kullanılmıştır.

- İlerleyen saatlerde de işgalci İsrail güçleri savaş uçaklarıyla Gazze'de sivillerin yaşadığı binaları ve hastaneleri hedef aldı. 8 Ekim
- İsrail, 1948'deki Nekbe olayı gibi Filistinlileri Gazze'den sürmeye hazırlanıyor. 9 Ekim
- İsrail, ABD'nin de desteğiyle Gazze'de "soykırıma" başladı. 10 Ekim
- İsrail, hava saldırılarında Gazze'nin Er-Rummal mahallesinde bulunan Es-Abbas camii'ni çok sayıda roketle vurdu. Bu yıkımla birlikte İsrail'in 3 günde yıktığı camii sayısı 7'ye yükseldi. 10 Ekim
- Gazze'yi çöle sürmek istiyor. Gazze'nin elektrik, su ve gazını kesip yoğun bombardımana tabi tutan İsrail'in hedefi, 2,5 milyon Filistinliyi "ölmek ya da göç etmek" arasında tercihe zorlamak. 11 Ekim
- 7 gazeteci katletti. 11 Ekim

Özellikle *misilleme* kelimesi, Hamas'ın saldırılarının İsrail'in uzun zamandır meşru olmayan saldırılarına karşılık yapılan bir eylem olduğunu ve buna mecbur kalındığını vurgulamak için kullanılmıştır. Bu kullanım ile Hamas'ın saldırıları meşru bir zemine oturtulmaktadır. Ayrıca *operasyon* ve *çıkarma* kelimeleri askeri terminolojide kullanılan ifadeler olduğu için Hamas güçleri düzenli bir ordu ve askeri yapılanma terminolojisi ile ilişkilendirilerek meşruiyet sağlanmıştır. Hürriyet gazetesinde Hamas milis olarak tasvir edilse de Yeni Şafak gazetesinde düzenli ve resmiyete sahip, meşru müdafaa hakkını kullanan ve bunun için operasyon düzenleyen düzenli bir askeri yapı olarak sunulmuştur. Ayrıca haberin başlığında kullanılan *öfke patladı* ifadesi de misillemeye destek veren kelime grubu olarak kullanılmıştır. Bunu yanında haberde Hamas Siyasi Büro başkanı İsmail Heniyye'nin açıklamalarına yer verilmesi Hamas'ın meşruiyetini güçlendirici bir unsur olarak kullanılmıştır. Heniyye'nin *kahramanlık savaşı içindeyiz* ifadesinin de haberde alt başlık olarak verilmesi meşru müdafaa ve misilleme yapılmasının anlamını güçlendirmektedir. Böylece genel olarak ilk iki günde kamuoyunda karmaşık olan kimin meşru olduğu görüşü Yeni Akit gazetesinde net olarak cevaplanmaktadır. Özellikle dünya kamuoyunda terörizmle Hamas'ın ilişkilendirilmesine (Phileo ve Berry, 2011) karşın Yeni Akit tam tersi bir şekilde Hamas'a meşruiyet sağlamaya çalışmaktadır.

Gazze'de yaşayan Filistinlilerin meşruiyetini vurgulamak için haber metinlerinde *Nekbe (büyük felaket)*, *moloz yığını*, *feryat*, *kaçış*, *sürgün* gibi kelime yapıları tercih edilmiştir.

- İsrail 1948'deki Nekbe olayı gibi Filistinlileri Gazze'den sürmeye hazırlanıyor. 9 Ekim
- Yoğun bombardıman sonucu Gazze'nin Er-Rimal Mahallesi ise moloz yığını haline geldi. 11 Ekim
- ... Bir adam kanlar içerisinde kalan bir kızı dışarı çıkarırken hemen arkada duran ve kızın annesi olduğu tahmin edilen bir kadın feryat ediyor. 12 Ekim
- Soykırımdan kaçış. 14 Ekim
- İsrail'in nihai hedefi Filistinlileri, Mısır toprağı olan Sina Çölü'ne sürmek. 14 Ekim

Haberlerde İsrail'in görsel sunumlarına bakıldığında üç fotoğrafa rastlanmaktadır. Birincisi

8 Ekim tarihindeki haberde kullanılan ve El Kassam Tugaylarına bağlı askerler tarafından esir alınan askerlerdir. İkincisi ise 9 Ekim tarihli haberde kullanılan bir minibüsün arkasında saklanan İsrail askerlerinin görüldüğü fotoğraftır. Bu iki görsel doğrudan İsrail'in meşruiyetinden daha çok acizlik içerisinde olduğunu göstermek için kullanılmıştır. Her iki fotoğrafta İsrail askerleri savunmasız ve zayıf olarak gösterilmekte ve kontrolün ellerinde olmadığı imajını tasvir etmektedir. Bu görseller İsrail askerlerinin kahramanlık veya profesyonellikten uzak olduğunu ve buna bağlı olarak meşruiyetten de yoksun olduğunu göstermektedir. İsrail askerleriyle ilgili üçüncü fotoğraf ise 10 Ekim tarihli haberde kullanılmıştır. Bir askeri araç ve beş askeri personelin olduğu fotoğraf ABD Desteğiyle Soykırım haber başlığının hemen yanında kullanılmıştır. Fotoğrafın bu başlıkla ilişkilendirilmesi bilinçli şekilde yapılmış olup İsrail'in Gazze'de soykırım yaptığını göstermek için kullanılmıştır. Bu ilişki sonucunda soykırım gibi insanlık suçu kabul edilen bir eylemin İsrail tarafından gerçekleştirildiği, şiddet ve vahşet eylemlerinde bulunduğu ve dolayısı ile meşruiyetinin olmadığı ifade edilmiştir.

Gazze/Hamas ile ilgili görsellere bakıldığında iki farklı tasvirin olduğu söylenebilir. Birincisi saldırının yapıldığı gün hakkında yapılan haberde Hamas güçlerinin tasviri, ikincisi ise sonraki günlerde Gazze ile ilgili tasvirlerdir. 8 Ekim haberinde kullanılan bir fotoğrafta Hamas güçleri İsrail askerlerini esir alarak götürmektedir. Bu fotoğrafta Hamas güçlerinin tamamı askeri üniforma gibi görünen siyah kıyafetli ve maskelidir. Bu fotoğraf ile Hamas güçleri düzenli bir ordu görünümünde sunulmaktadır. Ayrıca esirlerin götürülme şekli bir düzen içerisinde. Bu tasvir yine Hamas güçlerini düzenli bir ordu görünümünde gösterirken aynı zamanda güç, kontrol ve otoriteyi de onlara vermektedir. Bu durum Hamas güçlerine İsrail karşısında meşruiyet kazandırmaktadır. Gazze ile ilgili görsellere bakıldığı zaman kullanılan görsellerin tamamının vahşet, yıkım, zorluk ve sürgün ile ilgili olduğu görülmektedir. Enkaz haline gelen binalar, kurtarma görevlisinin kucağında oksijen tüpü ile havalandıran bebek, binaların

bombalanması ve alevlerin yükselmesi, kucakta taşınan cesetler, ağlayan feryat eden insanlar ve bir şekilde göç etmeye çalışan insanların olduğu fotoğraflar aracılığı ile bütün haberlerde İsrail'in şiddet ve vahşet eylemlerinde bulunduğu ve Gazze halkının bundan olumsuz şekilde etkilendiği gösterilmektedir. Bu görsellerin vurgulamak istediği ise Gazze'nin meşruiyetidir.

Yeni Şafak gazetesi de Hürriyet gazetesi gibi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın savaş ile ilgili açıklamalarını savaş haberlerinin yanında olacak şekilde ilk sayfasında konumlandırmaktadır. Beş günlük haberlerde yer alan Erdoğan'ın açıklamalarından Gazze'ye meşruiyet sağlayacak kısımlar alıntılanarak haberde okuyuculara aktarılmaktadır.

- 1967 sınırları temelinde bağımsız ve coğrafi bütünlüğe haiz, başkenti Kudüs olan bir Filistin Devleti'nin hayata geçirilmesi

artık ertelenemez bir ihtiyaçtır. 9 Ekim

- ABD'nin uçak gemisinin İsrail'de ne işi var? Ne yapmaya geliyor? Gazze'yi vurarak çok ciddi katliamlar yapacak. 11 Ekim

- Gazze'nin suyunu, elektriğini, giriş çıkışlarını kesip, okul, cami, kilise ve sivillerin yaşadıkları binaları bombalayan İsrail'e sert çıktı: Her türlü utanç verici yöntemle yürütülen bir çatışma, savaş değil katliamdır. 12 Ekim

- ... Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Su yok, ekmek yok, gıda yok. Bütün bunlar insan hakları evrensel beyannamesine ters. Nerede Batı?" dedi. 13 Ekim

- ... Erdoğan, "360 kilometrekareye sıkışmış 2 milyon insanın elektriğini, suyunu, yakıtını, gidasını kesmek en temel insan haklarının ihlalidir" diye konuştu. 14 Ekim

Bu haberler ile hem gazetenin medya iktidar ilişkisinin yayın politikasına etkisi görülmekte hem de devlet olarak Gazze'nin meşruiyetinin kabul edildiği aktarılmaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen üçüncü gazete Sözcü gazetesidir. Sözcü gazetesinin haberlerinde yer alan Hamas/Gazze ve İsrail aktörlerinin

Görsel 3

Sözcü gazetesi haberleri

görsel ve metin tasvirleri incelendiğinde Görsel 3'te görüldüğü gibi Hürriyet ve Yeni Şafak gazetelerinden farklılaştığı görülmektedir. İlk dört gün savaş haberleri ilk sayfada olmasına karşın sayfa içi küçük haber şeklinde okuyucularına aktarılmış son iki gün manşetten verilmiş, bir gün ise (12 Ekim) ilk sayfada haber olarak verilmemiştir. İlk dört gün boyunca haberlerdeki görsel ve metin sunumları herhangi bir tarafı meşrulaştırmaktan uzak ve savaşın kötülüğünü vurgulayan evrensel değerlere atıf yapmaktadır. Ancak son iki gün manşetten verdiği haberlerde İsrail'in savaş uygulamalarının ortaya çıkardığı tahribat vurgulanarak olumsuz tasvir edilmekte ve meşruiyetini sorunlu hale getirmektedir. Gazetenin ilk dört gün izlediği tarafsız yayın politikasına sebep olarak savaşın başladığı günlerde hangi tarafın meşru olduğunun henüz net olmaması gösterilebilir.

Gazetenin haberlerindeki metin sunumlarına bakıldığında ilk dört gün savaşın kötülüğünü ön plana çıkaran *kan gölü, olan sivillere oluyor, halkı ateşe attılar, savaş feryadı, acı bilanço* kelime yapıları kullanılmıştır. Bu kelime yapıları haber metnindeki açıklamalar ile desteklenerek Hamas ve İsrail'i savaşın ortaya çıkardığı yıkımdan beraber sorumlu tutmaktadır. Yani Hamas ve İsrail'in meşruiyeti sorgulanırken, bu yıkımdan etkilenen başta Gazze halkı, İsraili siviller ve uluslararası vatandaşlar meşruiyet kazanmaktadır. Gazete bu yayın politikası ile medya-iktidar, ulusal dış politika ve toplumsal hassasiyetlerden farklı bir anlayış benimseyerek taraflardan birisini meşrulaştırmamakta, evrensel değerlere dayanan insan yaşamının değeri ve sivil ölümlerinin kötülüğü anlayışını meşrulaştırmaktadır. Bu amaçla haber metinlerinde ölüm sayıları sıklıkla vurgulanmaktadır.

- İsrail ile Hamas arasında son yılların en şiddetli çatışması çıktı. Hamas, Gazze'den İsrail'e 5 bin roket fırlattı, karadan saldırdı. İsrail 300 kişinin öldüğünü duyurdu ve Gazze'yi vurdu. 232 Filistinli öldü. 8 Ekim
- Hamas vuruyor, İsrail vuruyor... Olan sivillere oluyor. Yüzlerce ölü var. 9 Ekim
- İsrail'in saldırılarında 413 Filistinli hayatını kaybetti, 2 bin kişi yaralandı. Hamas'ın saldırılarında ise 600 İsraili öldü, kayıp İsraili sayısı 750. 9 Ekim
- Filistin halkını ateşe attılar! Saldırı sonrası İsrail, abluka başlattı. Gazze'de elektriği, suyu, gıdayı kestiler. 10 Ekim

- İsrail, Hamas'ın Gazze'den baskın saldırısı üzerine savaş durumuna geçti. Dün Gazze'ye bomba yağdırdı. Ardından 2,3 milyon kişinin yaşadığı Gazze'ye abluka başlattı. 10 Ekim
- Gazze'de 91 çocuk öldü. 10 Ekim
- 4 günlük acı bilanço: Filistin'de 260'ı çocuk 900 kişi öldü. İsrail'de ise ölü sayısı 1000'i aştı. 11 Ekim
- ... olan sivillere oluyor. Hem ölüyorlar, hem evlerini işlerini kaybediyorlar, hem de göç etmek zorunda kalıyorlar. 11 Ekim

Gazetenin, meşruiyet kazandırmaktan kaçınan söylemler kullandığı İsrail'e doğrudan suçlama içeren kelime veya cümle yapıları kullanmadığı görülürken Hamas için kullandığı görülmektedir.

- Hamas, Alman vatandaşı Shani Louk'u (30) festivalden kaçırdı. Talihsiz kadının, iç çamaşırlarına kadar soyulup öldürüldüğü görüntüler sosyal medyadan yayınlandı. 9 Ekim
- AKP'li Bülent Arınç, İsrail'e karşı savaşan Hamas'a çıktı: "Senin ne gücün var? Gıdanı dışarıdan gönderiyoruz. 2 uyduruk füze atıyorsun, olan sana oluyor. İsrail'e haklılık kazandırıyoruz". 10 Ekim
- Hamas ise Gazzelilere "Evlerinizi terk etmeyin" çağrısı yaptı. 1,1 milyon Gazzeli, Hamas ile İsrail'in arasına sıkışıp kaldı. Korku büyük. 14 Ekim

Yukarıdaki örneklerde yer alan gazete haberlerinde İsrail'in Hamas'ı terörizmle ilişkilendiren meşruiyet iddiaları yeniden üretilmiş ve Philo ve Berry (2011) ile Simonsen'in (2019) bu konudaki daha önceki çalışmalarında elde ettiği bulgular desteklenmiştir. Haberlerdeki bu ifadeler öncelikle Hamas'ın füze atma kabiliyetini küçük göstererek İsrail'in güçlü olduğu algısını tasvir ederken devlet dışı güçsüz bir yapı olarak tanıtmaktadır (Lind, 2004). Yine bir sivile insanlık dışı muamelede bulunduğu ifade edilerek Hamas'ın meşruiyeti ortadan kaldırılmaktadır. Bunun yanında sivil halkın Gazze'yi terk etmesine izin vermemesi de daha önce Simmonsens'de (2019) belirtildiği gibi canlı kalkan kullandığı suçlamalarını doğrulamakta ve önceki gayri meşru algısını pekiştirmektedir. Ayrıca Hamas'ın meşruiyetinin sorunlu olduğu söylemi oluşturulurken hükümet ile ilişkili birisinin açıklamasının haberde kaynak olarak sunulması ulusal politika ve iktidar tarafından da Hamas'ın meşruiyetinin sorunlu olarak görüldüğü algısını oluşturmaktadır.

Son iki gün gazete yer alan haberlerde ilk dört güne göre söylem farklılığı göze çarpmaktadır. İsrail'in savaşta uyguladığı taktik ve manevraların meşruiyeti bu haberlerin metin kısmında

sorgulanmaya başlanmaktadır. Gazze halkının yaşadığı sıkıntılar ifade edilirken İsrail'in Gazze'yi kendi topraklarına katmak istediği vurgulanmaktadır. Özellikle İsrail'in Lübnan ve Suriye'ye de saldırmasının bölgedeki gerilimin tırmanmasına ve savaşın daha da geniş bölgelere yayılmasına sebep olabileceğini belirtmektedir. Ayrıca ABD'nin İsrail'in bu amacına destek verdiği konusunda da eleştirmektedir. Bu amaçla *dünya savaşı, dünya korkuyla izliyor, çok tehlikeli bir adım, İsrail ve Amerika Gazze'ye çökecek, gözü yaşlı* kelime yapıları kullanılmıştır.

- 3. Dünya savaşına doğru. 13 Ekim
- İsrail uçakları Gazze'ye bomba yağdırıyor. 13 Ekim
- İsrail'den dün savaşı tüm dünyaya yayabilecek tehlikeli bir adım geldi. 13 Ekim
- ABD'ye sırtını dayayan İsrail Başbakanı Netenyahu şiddeti tırmandırıyor. 14 Ekim
- İsrail, Hamas'ın saldırısının ardından Gazze'ye 4 bin ton bomba yağdırdı. Taş üstünde taş kalmadı. 14 Ekim
- ... Amaçları Gazze Şeridi'ne sıkışmış 2 milyon Filistinli bölgeden sürmek ve Gazze'yi İsrail topraklarına katmak. Tıpkı 1947'den beri yaptıkları gibi. 14 Ekim
- Zorunlu sürgüne gönderilen Gazzelilerin gözü yaşlı. 14 Ekim

Sözcü gazetesi haberlerinde kullanılan görsel sunumlara bakıldığında ilk dört gün metin olarak vurgulanan savaş kötüdür anlayışının meşrulaştırılmasının fotoğraflarla desteklendiği görülmektedir. Özellikle sivil halkın etkilendiği, evlerin bombalar tarafından vurulduğu, parçalanmış arabalar, kurtarma ekiplerinin enkazdan insanları ve özellikle çocukları çıkarması fotoğrafları kullanılmıştır. Son iki gün haberlerde kullanılan görsellerde yine aynı minvalde fotoğraflar olmakla birlikte metin ile birleşince ortaya İsrail'in savaş uygulamalarının yanlışlığını vurgulayan ve meşruiyetini sorunlu hale getiren görseller olarak algılanmaktadır. Özellikle enkazdan çıkarılan yüzü kanlı bir bebeğin fotoğrafının açıklamasında *bebekleri kim öldürüyor?* yazısı İsrail'in bunlara sebep olan taraf olduğu algısını oluşturulmaktadır. Yine göç eden Gazzelilerin fotoğrafı, İsrail'in meşru olmayan amacını pekiştirmektedir. Bunun yanında Gazze'ye İsrail tarafından nasıl saldırıldığı ve halkın çaresizliğinin, gidecek yerlerinin olmadığı okuyucular tarafından daha iyi anlaşılabilmesi için bir çizim kullanılmıştır.

Sonuç

Gazete haberlerinde kullanılan görsel ve metin unsurları aracılığı ile savaş meşruiyetinin sağlanması konusunun incelediği çalışmada Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü gazetelerinin bir haftalık yayınları incelenmiştir. Analizden elde edilen bulgular, araştırma sorularından birincisi olan gazete haberlerinin metin ve görsel unsurlar aracılığı ile meşruiyet sağlama konusunda etkili olduğunu göstermiştir. Seçilen kelime gruplarının, fotoğraf ve fotoğraf açıklamalarının savaşın taraflarının meşruiyetini belirlemede etkin rol aldığı belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci sorusu olan Gazze/Hamas tarafının meşruiyetinin sağlanmasında görsel ve metin unsurlarının etkisine bakıldığında hem gazete haberlerinde hem de Hamas ile Gazze halkının meşruiyet tasvirlerinde ayrışmalar olduğu tespit edilmiştir. Yeni Şafak gazetesi Hamas ve Gazze halkını beraber meşrulaştıran görsel ve metin unsurları kullanırken Hürriyet ve Sözcü gazetelerinde Gazze halkı meşrulaştırılmakta fakat Hamas için aynı durum geçerli olmamaktadır. Özellikle Sözcü gazetesinde Hamas, bu savaşın sorumlusu olarak tasvir edilerek gayrimeşru bir yapıda ifade edilirken, İsrail tarafından Hamas hakkında kullanılan yaygın söylemler (Philo ve Berry, 2011; Simonsen, 2019) yeniden meşrulaştırılmaktadır. Busonuç gazete haberlerinin hazırlanma sürecinde yayın politikası ve ideolojinin etkisini göstermektedir. Muhafazakar/İslami yayın politikasına sahip Yeni Şafak gazetesi bu çerçevede Hamas ve Gazze halkına beraber meşruiyet sağlamaya çalışırken diğer gazeteler Hamas'ı resmi ve legal bir kurum görmeyerek meşruiyet sağlamaktan özellikle kaçınmışlardır.

Araştırmanın üçüncü sorusu İsrail tarafının meşruiyetinin sağlanmasında görsel ve metin unsurlarının etkisine bakıldığında üç gazetede de aynı yaklaşım görülmüştür. Her üç gazete, hem metinde kullandığı kelime grupları ile hem de görsel unsurlar ile İsrail'in savaş suçu işlediği ve meşruiyetinin olmadığı konusunda haberler yayınlamışlardır. Özellikle İsrail askeri unsurlarının görsellerde kullanılmaması, İsrail'e güç, otorite

ve meşruiyet kazandırmaktan kaçınmak için uygulanmış bir haber pratiği olarak ifade edilebilir. Yine herhangi bir İsraili askeri ya da siyasi yetkilinin açıklamasının kullanılmaması da meşruiyet sağlamadan kaçınmak için tercih edilmiştir. Bunun yanında İsraili iki yetkilinin kullanılan açıklamaları da savaş suçu ile ilişkilendirilerek gayrimeşruiyet sağlamak için kullanılmıştır. Üç gazetenin İsrail'e meşruiyet sağlamaktan kaçınmasında en temel etkenin toplumun hassasiyetleri olduğu söylenebilir. Çünkü medya-iktidar ilişkileri ve ulusal dış politika anlayışlarına göre yayın politikası bakımından farklılaşmalarına rağmen İsrail'in ortak şekilde gayrimeşru ilan edilmesinde toplumun Gazze konusundaki hassasiyetinin etkili olduğu ifade edilebilir. Buna, haberlerde kullanılan görüntülerin ve olayla ilgili bilgilerin İsrail'i destekleyen uluslararası ajanslardan (Simonsen, 2019) alınmasına rağmen İsrail'e meşruiyet sağlayan görsel ve metin unsurlarını kullanmaktan kaçınmaları (Hoxa ve Hanitzsch, 2018) diğer bir delil olarak gösterilebilir.

Kaynaklar

Aksu, Z. (2019). İnsani müdahalelerde medyanın rolü: Libya ve Bahreyn karşılaştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 489-506. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.590480>

Baluev, D. G., & Kaminchenko, D. I. (2012). The political role of the "new media" in the Libyan conflict. *Bulletin of the Nizhny Novgorod University Lobachevski N.I.*, 2(1), 307-313.

Benziman, Y. (2017). New wars rational, old war expectations.. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 23(4), 441-443. <https://doi.org/10.1037/pac0000288>

Birleşmiş Milletler Yardım ve Çalışma Ajansı [UNRWA]. (2023, May 18). Once again, nearly half of the population of Rafah or 800,00 people are on the road. <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/once-again-nearly-half-population-rafah-or-800000-people-are-road>.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Burchell, K. (2020). Practicing media-mediating practice | Reporting, uncertainty, and the orchestrated fog of war: A practice-based lens for understanding global media events. *International Journal of Communication*, 14, 2905-2927.

Bulut, L. (2023). Televizyon dizileri aracılığı ile politik rızanın ve ulus kimliğinin yeniden inşası: Diriliş "Ertuğrul" ve Payitaht "Abdülhamid" örnekleri. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Campbell, D. 2007. Geopolitics and visibility: Sighting the darfur conflict." *Political Geography*, 26(4), 357-382. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2006.11.005>

Canetti, E. (2006). *Kitle ve iktidar* (G. Aygen, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Deephouse, D. L. & Suchman, M. (2008). Legitimacy in organizational institutionalism. In R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby & K. Sahlin (Eds.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (pp.49-77). SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781849200387>

Duverger, M. (1982). *Siyaset sosyolojisi* (Ş. Tekeli, Çev.). Varlık Yayınları.

Eco, U. (2014). *Düşman Yaratmak* (L. T. Basmacı, Çev.). Doğan Kitap.

Erzikova, E., Haigh, M. M., & Sampiev, A. (2017). Anti-West frames dominate Afghan war news coverage. *Newspaper Research Journal*, 37(4), 393-404. <https://doi.org/10.1177/0739532916677055>

- Fahmy, S. (2010). Contrasting visual frames of our times: A framing analysis of english- and Arabic-language press coverage of war and terrorism. *International Communication Gazette*, 72(8), 695-717. <https://doi.org/10.1177/1748048510380801>
- Fahmy, S. & Neumann, R. (2012). Shooting war or peace photographs? An examination of newswires' coverage of the conflict in Gaza (2008–2009). *American Behavioral Scientist*, 56(2): NP1–NP26. <https://doi.org/10.1177/0002764211419355>
- Feng, W. (2017). Ideological dissonances among Chinese-language newspapers in Hong Kong: A corpus-based analysis of reports on the Occupy Central Movement. *Discourse & Communication*, 11(6), 549-566. <https://doi.org/10.1177/1750481317726928>
- Forgacs, D. (2012). *Gramsci kitabı seçme yazılar 1916-1935* (İ. Yıldız, Çev.). (2. Baskı). Dipnot Yayınları.
- Gerbner, G. (2014). *Medyaya karşı* (G. Ayas, V. Batmaz ve İ. Kovacı, Çev.). (Der. Michael Morgan). Ayrıntı Yayınları.
- Goddard, S. E., & Krebs, R. R. (2015). Rhetoric, legitimation, and grand strategy. *Security Studies*, 24(1), 5–36. <https://doi.org/10.1080/09636412.2014.1001198>
- Gow, J., & Michalski, M. (2007). *War, image and legitimacy: Viewing contemporary conflict*. Routledge.
- Gramsci, A. (2011). *Hapishane defterleri 2. Cilt* (B. Baysal, Çev.). (Der. Joseph A. Buttigieg). Kalkedon Yayınları.
- Griffin, M. (2010). Media images of war. *Media, War & Conflict*, 3 (1): 7-41. <https://doi.org/10.1177/1750635210356813>
- Hall, S. (2005). Encoding decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe, & P. Wills (Eds.), *Culture, Media, Language* (pp. 117-127). Taylor and Francis.
- Hoxha, A., & Hanitzsch, T. (2018). How conflict news comes into being: Reconstructing 'reality' through telling stories. *Media, War & Conflict*, 11(1), 46–64. <https://doi.org/10.1177/1750635217727313>
- Jungblut, M. (2021). Deductive conflict frame (war coverage). *DOCA - Database of Variables for Content Analysis*, 1(2). <https://doi.org/10.34778/2m>
- Kapani, M. (2007). *Politika bilimine giriş*. Bilgi Kitabevi.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading images: The grammar of visual design* (2nd Edition). Routledge.
- Kuang, X. & Wang, H. (2020). Framing international news in China: An analysis of trans-edited news in Chinese newspapers. *Global Media and China*, 5(2), 188-202. <https://doi.org/10.1177/2059436420924947>
- Lee, S. T., & Maslog, C. C. (2005). War or peace journalism? Asian newspaper coverage of conflicts. *Journal of Communication*, 55(2), 311-329. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2005.tb02674.x>
- Lind, W.S. (2004). Understanding fourth generation war. *Military Review*, 84(5), 12–16.
- Kavoğlu, S. (2020). Meşrulaştırma aracı olarak medya: Rusya'nın Kırım'ı ilhakı üzerine bir inceleme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 50(Bahar), 97-116.
- Machin, D. (2013). What is multimodal critical discourse studies?. *Critical Discourse Studies*, 10(4), 347–355. <https://doi.org/10.1080/17405904.2013.813770>

- Machin, D., & Mayr, A. (2012). *How to do critical discourse analysis: A multimodal introduction*. SAGE.
- Marschlich, S., & Ingenhoff, D. (2023). The role of local news in constructing media legitimacy: How news media frames the sociopolitical efforts of multinational corporations in host countries. *Corporate Communications: An International Journal*, 28(7), 1-18. <https://doi.org/10.1108/ccij-05-2022-0050>
- Parry, K. (2010). A visual framing analysis of British press photography during the 2006 Israel-Lebanon conflict. *Media, War & Conflict*, 3(1), 67-85. <https://doi.org/10.1177/1750635210353679>
- Paterson, C. (2007). International news on the internet: Why more is less. *Ethical Space: The International Journal of Communication Ethics*, 4(1/2), 57-66.
- Philo, G., & Berry, M. (2011). *More bad news from Israel*. Pluto Press.
- Reus-Smit, C. (2007). International crises of legitimacy. *International Politics*, 44, 157-174. <https://doi.org/10.1057/palgrave.ip.8800182>
- Rojo, L. M., & van Dijk, T. A. (1997). "There was a problem, and it was solved!": Legitimizing the expulsion of 'Illegal' migrants in Spanish parliamentary discourse. *Discourse & Society*, 8(4), 523-566. <https://doi.org/10.1177/0957926597008004005>
- Simonsen, S. (2019). Discursive legitimization strategies: The evolving legitimization of war in Israeli public diplomacy. *Discourse & Society*, 30(5), 503-520. <https://doi.org/10.1177/0957926519855786>
- Smith, N. W., & Joffe, H. (2009). Climate change in the British press: the role of the visual. *Journal of Risk Research*, 12(5), 647-663. <https://doi.org/10.1080/13669870802586512>
- Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *Academy of Management Review*, 20(3), 571-610. <https://doi.org/10.5465/amr.1995.9508080331>
- Tasseran, M. (2023). The semiotics of visual and textual legitimacy in the 2014 Gaza war. *Social Semiotics*, 33(3), 580-600. <https://doi.org/10.1080/10350330.2021.1903307>
- Uluslararası Adalet Mahkemesi [ICJ]. (2024, May 24). Application of the convention on the prevention and punishment of the crime of genocide in the Gaza Strip. <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20240524-ord-01-00-en.pdf>
- Watts, D. J. & Dodds, P. S. (2007). Influentials, networks, and public opinion formation. *Journal of Consumer Research*, 34(4), 441-458. <https://doi.org/10.1086/518527>
- Williams, K. (2011). *International journalism*. Sage.
- Wolfsfeld, G. (1997). *Media and political conflict: News from the Middle East*. Cambridge University Press.
- Yüksel, E. & Gürcan, H. İ. (2005). *Haber toplama ve yazma*. Tablet Kitapevi.

Extended Abstract

Since wars are perceived as a negative phenomenon that causes a lot of death and destruction, those who cause this situation or are in this situation are in a controversial position. Whatever the reason, being associated with death and destruction brings with it a legitimacy problem for the parties to the war in public opinion. For this reason, having legitimacy in the eyes of the public becomes as important for the parties as winning the war. The tactics and manoeuvres applied to win the war are also applied to gain legitimacy in the public opinion. When planning processes related to war legitimacy, mass media which can influence large masses of people always appear as an important part of this process. Newspapers,

known as traditional media journalism and being an important mass communication tool, have a functional role in shaping the perception of legitimacy of the parties during the war in the eyes of the public through the news on their pages. In fulfilling this role, it draws a common legitimacy framework by acting as an intermediary between certain authorities that provide legitimacy and the society at large, thus influencing the public's perception of legitimacy (Deephouse and Suchman, 2008).

Newspaper news uses visual and textual elements to ensure the legitimacy of belligerents. While shaping the perceptions of legitimacy in the news, the photographic framing used and the textual content supporting these images contribute significantly to portraying the legitimacy of the parties to the war (Smith and Joffe, 2009). In this case, Griffin (2010) emphasizes that photographs were very effective in informing the public and were an integral part of mobilizing public support during the war. In addition, public perception is shaped by various writing techniques used in news content and the actions of relevant parties are legitimized or classified as illegitimate. These writing techniques used in the news, also reveal, in a way, the rhetorical aspect of the news. While public opinion is framed by the rhetorical power of the text, information is given about the legitimacy of the war through classifications such as demonizing the parties, morality or non-morality (Jungblut, 2021). The news presents a certain point of view through words such as brutality, self-defense, occupation, defense, drama, misery, etc. and aims to legitimize the parties to the war (Feng, 2017).

In this context, the study examines how the actions, cases and claims of these parties were legitimized in the news about the parties to the war, Gaza/Hamas and Israel, published in the newspapers published in Turkey during the Gaza war of October 7, 2023. In this research the newspapers *Hürriyet*, *Sözcü* and *Yeni Şafak* were selected for analysis. These newspapers are published daily and are available throughout Türkiye. The newspapers

included in the analysis in terms of their publishing policies appeal to the general population living in Türkiye and especially cover an important part of them ideologically. Seven-day editions of the newspapers included in the study were published between October 8 and October 14. The choice of these dates was influenced by the fact that it was possible to determine how the newspapers legitimized which side in their news, despite the uncertainties in the actions of the parties in the first days of the war. In the analysis, the first page of the newspapers is examined. The first page is important in terms of the meaning that newspapers attach to the issue. Giving the news in the headline, overhead or in a small area on the page not only shows the importance given to the issue but also makes a difference in influencing the society's perception of legitimacy.

The multimodal critical discourse analysis method developed by Kress and van Leeuwen (2006) is used to analyze newspaper news. However, before using this method, the principles of thematic analysis proposed by Braun and Clarke (2006) were used to organize the images and texts in the news into themes. Thus, legitimation elements were determined according to the meanings they expressed within the framework of the images and texts in the news. A preliminary table of themes was created at the beginning of the analysis and was later revised as the analysis progressed to reach its final form. The newspaper news was evaluated based on these themes under two main headings: " Hamas/Gaza is being legitimized" and "Israel is being legitimized".

The findings obtained as a result of the analysis showed that newspaper news are effective in providing legitimacy through textual and visual elements. It was found that the selected word groups, photographs and photo descriptions played an active role in determining the legitimacy of the parties to the war. While the people of Gaza, who were parties to the war, were portrayed as legitimate in all three newspapers, Hamas was portrayed as legitimate only in *Yeni*

Şafak newspaper. In addition, the Israeli side was described as illegitimate in three newspapers due to its war strategy and disproportionate use of force. Within the framework of these results, it was determined that while legitimacy is achieved through visual and textual elements, media-government relations, national foreign policy and social sensitivities guide each newspaper differently.

Yazar Bilgileri

Author details

(Sorumlu Yazar **Corresponding Author**) Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema, a.seyhan@hbv.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4764-0278

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar Supporting-Sponsor

Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Seyhan, A. S. (2024). 2023 Gazze savaşının Türkiye'deki gazetelerde meşrulaştırılma süreci. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (69), 1-20. <https://doi.org/10.47998/ikad.1497276>